

Wstęp

Od kilkunastu lat coraz większego znaczenia w naukach ekonomicznych nabiera dziedzina wiedzy, jaką są finanse międzynarodowe. Sytuacja ta jest konsekwencją postępujących procesów internacjonalizacji i globalizacji działalności gospodarczej, instytucji, rynków i pieniądza.

W polskiej literaturze ekonomicznej brak jest publikacji kompleksowo ujmujących stosunkowo szeroką problematykę finansów międzynarodowych i ściśle z nią związaną kwestię rozliczeń międzynarodowych. W dostępnych opracowaniach prezentowane są jedynie wybrane aspekty tej tematyki, stąd istnieje pewna luka, której nie są w stanie wyeliminować publikacje dostępne na rynku. Mamy nadzieję, że niniejsza książka pozwoli na usunięcie wspomnianej luki i przybliży Czytelnikowi usystematyzowaną wiedzę dotyczącą międzynarodowych procesów pieniężnych.

Celem opracowania jest syntetyczne przedstawienie teoretycznych i praktycznych aspektów funkcjonowania pieniądza w skali międzynarodowej, zarówno w ujęciu makro-, jak i mikroekonomicznym. Ogólnemu celowi opracowania podporządkowano jego układ. Praca składa się z dwóch części, podzielonych na rozdziały analizujące poszczególne zagadnienia z teoretycznego i praktycznego punktu widzenia.

Część pierwsza, dotycząca problematyki finansów międzynarodowych w ujęciu makroekonomicznym, składa się z dziesięciu rozdziałów. W pierwszym rozdziale wyjaśniono podstawowe zagadnienia związane z kursami walutowymi i transakcjami na rynku walutowym, ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i skutków zmian kursów walutowych. Na tym tle omówiono zasady funkcjonowania rynku walutowego w Polsce. Natomiast w rozdziale drugim, ściśle związanym tematycznie z pierwszym, zaprezentowano wybrane teorie

kursów walutowych, wyjaśniające w większym lub mniejszym stopniu zmiany kursów walutowych na rynku. Rozdział trzeci dotyczy z kolei problematyki wymienialności walut. W tym miejscu prezentowane są zarówno podstawowe rodzaje wymienialności walut, jak również warunki istnienia tej wymienialności. W kolejnym rozdziale przedstawiono zagadnienie systemów kursów walutowych, ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów tych systemów, czynników determinujących wybór systemu kursowego oraz konsekwencji związanych z wyborem danego systemu kursowego. Na tym tle omówiono ewolucję systemu kursowego w Polsce w okresie transformacji gospodarczej. W piątym rozdziale dokonano próby analizy bilansu płatniczego kraju, z uwzględnieniem struktury bilansu, czynników determinujących sytuację w bilansie płatniczym, a także skutków nierównowagi bilansu płatniczego i mechanizmów przywracania równowagi w tym bilansie. Również i w tym rozdziale odniesiono się do praktyki, w postaci prezentacji bilansu płatniczego w Polsce w okresie transformacji. W szóstym rozdziale omówiono niezwykle istotne zagadnienie, jakim jest funkcjonowanie międzynarodowego systemu walutowego. W tym miejscu w syntetyczny sposób przedstawiono ewolucję międzynarodowego systemu walutowego oraz zanalizowano Europejski System Walutowy, jako przykład regionalnego porozumienia walutowego w Europie. W następnym rozdziale omówiono wybrane kwestie związane z funkcjonowaniem międzynarodowego rynku walutowego. Z kolei ósmy rozdział stanowi przegląd wybranych międzynarodowych i regionalnych instytucji finansowych, determinujących stosunki finansowe między krajami. Dziewiąty rozdział dotyczy kompleksowej analizy niezwykle istotnej problematyki zadłużenia międzynarodowego. W tym rozdziale omówiono przyczyny, przebieg i skutki kryzysu zadłużeniowego. W ostatnim, dziesiątym rozdziale pierwszej części opracowania przedstawiono ewolucję zadłużenia zagranicznego Polski w latach 1980–2007 oraz jego restrykturyzację w ramach porozumień z Klubem Paryskim i Londyńskim.

Druża część opracowania dotyczy problematyki finansów międzynarodowych w ujęciu mikroekonomicznym i składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym z nich analizowana jest stosunkowo obszerna tematyka, jaką jest znaczenie ryzyka kursowego w działalności przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych metod zabezpieczających przed tym ryzykiem. Kolejny rozdział dotyczy kwestii związanych z prowadzeniem rozliczeń w obrocie międzynarodowym. Zaprezentowano w tej części podstawowe formy rozliczeń międzynarodowych, dokumenty wykorzystywane w tych rozliczeniach oraz zasady i mechanizmy zastosowania gwarancji bankowych w rozliczeniach zagranicznych. Rozdział trzeci jest próbą analizy sposobów finansowania operacji zagranicznych przedsiębiorstw. Analizowane są przy tym zarówno krótko-

terminowe, jak i długoterminowe techniki finansowania handlu zagranicznego. Natomiast ostatni rozdział, stanowiący logiczną konsekwencję wcześniejszych rozważań obejmuje swoim zasięgiem tematykę inwestycji międzynarodowych przedsiębiorstw. Uwzględniono przy tym zarówno teoretyczne, jak i praktyczne aspekty bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz znaczenie tzw. rajów podatkowych dla działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw.

Niniejsza publikacja rekomendowana jest przede wszystkim studentom uczelni ekonomicznych jako podstawowa literatura do nauki przedmiotów finanse międzynarodowe, rozliczenia międzynarodowe, międzynarodowe stosunki gospodarcze. Publikację można również polecić praktykom, a zwłaszcza menedżerom finansowym, specjalistom z dziedziny bankowości oraz kadrze kierowniczej przedsiębiorstw handlu zagranicznego.

Autorzy